

**Protokół kontroli doraźnej przeprowadzonej w Domu Pomocy Społecznej
w Grudziądzu przy ul. Parkowej 12**

Jednostka kontrolowana.

Dom Pomocy Społecznej w Grudziądzu
Adres: ul. Parkowa 12, 86-300 Grudziądz

NIP 876-10-33-247

Regon 000295053

Typ domu, ilość miejsc rzeczywistych:

- dla osób przewlekle psychicznie chorych – 216 miejsc,
- dla osób przewlekle somatycznie chorych – 196 miejsc.

Imię i nazwisko osoby reprezentującej jednostkę kontrolowaną.

Aleksandra Kotewicz – Dyrektor

Jednostki nadrzędna.

Gmina Miasto Grudziądz

Jednostka kontrolująca.

Wydział Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Bydgoszczy

Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe kontrolerów.

Sławomir Szuster - starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 136/2019 z dnia 26 lutego 2019 r. – kierujący zespołem inspektorów;

Ewa Głowacka - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 136/2019 z dnia 26 lutego 2019 r.;

Maria Gierjatowicz - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy. na podstawie upoważnienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 136/2019 z dnia 26 lutego 2019 r.

(akta kontroli str. 2)

Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach: 4, 5, 8, 13, 15 marca 2019 r.

Fakt przeprowadzenia kontroli został odnotowany w książce kontroli pod numerem 1/2019.

Przedmiotowy zakres kontroli.

Zbadanie funkcjonowania domu zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2018 r. poz. 1508 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. 2018 r. poz. 734).

Kontrolą objęto typ domu dla osób przewlekle psychicznie chorych w związku z informacjami o występujących nieprawidłowościach w zakresie przede wszystkim świadczenia usług opiekuńczych oraz zatrudnienia pracowników.

Okres objęty kontrolą.

Stan bieżący.

Kontrolę przeprowadzono w obecności Aleksandry Kotewicz Dyrektora jednostki kontrolowanej. Ustalenia zawarte w protokole oparto o informacje i wyjaśnienia udzielone przez dyrektora, pracowników domu, skontrolowaną dokumentację oraz oględziny pomieszczeń budynku.

W niniejszym protokole zastosowano następujące skróty i oznaczenia:

- **ustawa o pomocy społecznej** – ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.);

- **rozporządzenie w sprawie domów pomocy społecznej** - rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. 2018 r. poz. 734);
- **DPS, dom, placówka** - Dom Pomocy Społecznej w Grudziądzu;
- **mieszkaniec** – mieszkaniec domu;
- **ZTO, Zespół** – zespół terapeutyczno-opiekuńczy.

Ustalenia kontroli.

Dom Pomocy Społecznej w Grudziądzu jest samorządową jednostką budżetową podlegającą Prezydentowi Grudziądza, prowadzoną przez Gminę Miasto Grudziądz.

Podstawę funkcjonowania Domu Pomocy Społecznej w Grudziądzu stanowią.

Statut Domu Pomocy Społecznej w Grudziądzu nadany Uchwałą Nr XXXVVII/60/13 Rady Miejskiej Grudziądza z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie nadania statutu Domowi Pomocy Społecznej w Grudziądzu stanowiący załącznik Nr 1 do ww. Uchwały. W rozdziale 2 „Przedmiot działalności” zapis § 3 pkt 1 wymaga uaktualnienia w związku ze zmianą typu domu. Dyrektor jednostki podjął działania w zakresie uaktualnienia dokumentu jeszcze w trakcie trwania czynności kontrolnych. W dniu 15 marca 2019 r. Dyrektor jednostki wystosował do Urzędu Miasta Grudziądza pismo w sprawie zmiany statutu.

Regulamin Organizacyjny Domu Pomocy Społecznej w Grudziądzu wprowadzony zarządzeniem nr 428/13 Prezydenta Grudziądza z dnia 28 listopada 2013 r., zmieniony zarządzeniem nr 539/2017 Prezydenta Grudziądza z dnia 28 grudnia 2017 r.

W ramach struktury Domu Pomocy Społecznej w Grudziądzu wyodrębnione są wewnętrzne komórki organizacyjne odpowiadające typom domów pomocy społecznej funkcjonujące w odrębnych obiektach: dom dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz dom dla osób przewlekle somatycznie chorych.

(akta kontroli str.6-28)

Ustalenia dotyczące Domu Pomocy Społecznej w Grudziądzu dla osób przewlekle psychicznie chorych.

W Domu Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych mieszczącym się w dwóch budynkach przy ulicy Parkowej oraz ulicy Armii Krajowej działa w ramach działu usług pielęgnacyjno-opiekuńczych i wspomagających pięć zespołów bezpośrednio realizujących zadania programowe domu. Pracą każdego z zespołów kieruje kierownik podległy bezpośrednio dyrektorowi domu.

Pierwszy zespół składa się z 37 mieszkańców, którymi opiekuje się 10 opiekunów/pokojowych oraz 3 pielęgniarki. Zespół drugi składa się z 33 mieszkańców, którymi opiekuje się 9 opiekunów/pokojowych oraz 3 pielęgniarki. Na trzeci zespół składa się 57 mieszkańców, którymi opiekuje się 12 opiekunów/pokojowych oraz 4 pielęgniarki. W zespole czwartym jest 43 mieszkańców, a opiekuje się nimi 12 opiekunów/pokojowych oraz 4 pielęgniarki. Zespół piąty składa się z 46 mieszkańców, a opiekę sprawuje 15 opiekunów/pokojowych oraz 4 pielęgniarki.

Współczynnik opiekunów/pokojowych i pielęgniarek pracujących w zespołach uzależniona jest od liczby mieszkańców, uwzględnia stan zdrowia oraz stopień niepełnosprawności mieszkańców i ograniczenia z nim związane.

Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pielęgniarek, opiekunów i pokojowych zatrudnieni są w równoważnym systemie czasu pracy 12 godzin na dobę. Praca świadczona jest w godzinach od 7⁰⁰ do 19⁰⁰ i od 19⁰⁰ do 7⁰⁰. Praca w godzinach od 14⁰⁰ do 22⁰⁰ jest pracą w godzinach popołudniowych, a w godzinach od 22⁰⁰ do 6⁰⁰ pracą w godzinach nocnych.

Zespół kontrolerów ustalił, iż w domu zatrudnionych jest 58 osób na stanowisku opiekun oraz 7 osób na stanowisku pokojowa (10,77%). Analizie poddano zakresy obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności osób zatrudnionych na obu stanowiskach. Z analizy ww. dokumentów wynika, iż osoby zatrudnione na stanowisku opiekun i pokojowa mają identyczne zakresy obowiązków.

Przepisy prawa nie wskazują konieczności zastosowania niejednorodnych zakresów obowiązków na ww. stanowiskach. Niemniej zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936 ze zm.) kandydat na stanowisko opiekuna musi posiadać udokumentowane

co najmniej wykształcenie średnie natomiast na stanowisku pokojowej wymagane jest wykształcenie podstawowe.

(akta kontroli str. 29-37)

W związku z wątpliwościami w tym zakresie o wyjaśnienie tej kwestii poproszono dyrektora domu. Z przedłożonego wyjaśnienia wynika, iż brak zróżnicowania zakresów obowiązków jest spowodowany ustaloną Regulaminem organizacyjnym przyjęty Zarządzeniem Nr 428/13 Prezydenta Miasta Grudziądza z dnia 28 listopada 2013 roku, organizacją pracy w dziale usług pielęgnacyjno-opiekuńczych i wspomagających, na rzecz którego składa się m.in. praca osób zatrudnionych na stanowiskach opiekunów i pokojowych. W procesie rekrutacji pracownik informowany jest o zakresie obowiązków, nazwie stanowiska i wynagrodzeniu zasadniczym. W sytuacji uzupełnienia wykształcenia stanowisko i wynagrodzenie zostaje pracownikowi zmienione. Większość zatrudnionych pokojowych od wielu lat wykonuje te same czynności co opiekunowie, a jedynym składnikiem wyróżniającym te dwa stanowiska, oprócz nazwy stanowiska, jest wykształcenie i związane z tym wynagrodzenie. Różnica w wynagrodzeniu zasadniczym między stanowiskiem opiekuna i pokojowej wynosi brutto pomiędzy 35,00 zł, a 45,00 zł.

W DPS działa Związek Zawodowy Pracowników Domu Pomocy Społecznej, który nie wniósł zastrzeżeń do zakresów obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności osób zatrudnionych na stanowiskach opiekunów i pokojowych.

Braki kadrowe.

Dyrektor w wyjaśnieniu wskazuje, iż Dom Pomocy Społecznej w Grudziądzu zmaga się z problemami kadrowymi, na wszystkich szczeblach organizacyjnych (pielęgniarki, opiekunowie, kucharki, kierowcy). Z powodu zmian na rynku pracy, które nastąpiły w ciągu kilku ostatnich lat trudno jest pozyskać pracowników z odpowiednim wykształceniem na stanowisko m.in. opiekuna. Pracownicy rezygnują z pracy w DPS z uwagi na otrzymaną korzystniejszą finansowo ofertę zatrudnienia.

Na dzień 12 marca 2019 r. w DPS w Grudziądzu dla osób przewlekle psychicznie chorych zatrudnione są 23 pielęgniarki na 21,5 etatu oraz dom posiada 5 wakatów na stanowisko pielęgniarki. Dyrektor domu od kilku lat czyni starania, aby pozyskać pracowników na stanowiska pielęgniarskie, współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Grudziądzu,

ogłoszenia o konkursach na wolne stanowiska pracownicze zamieszczane są w lokalnych stacjach telewizyjnych oraz placówkach kształcących w zawodzie pielęgniarstwa.

(akta kontroli str. 38-40)

Wyjaśnienie dotyczące zdarzenia, które miało miejsce w dniu 29 maja 2018 r. na terenie DPS z udziałem mieszkanki.

Na podstawie wyjaśnienia dyrektora domu oraz przedłożonych dokumentów sporządzonych na okoliczność zdarzenia wynika, iż w dniu 29 maja 2018 r. doszło do samobójstwa mieszkanki przez powieszenie się. Zdarzenie to miało miejsce w godzinach południowych. Z raportu pielęgniarzkiego wynika, że mieszkanka tego dnia była spokojna, nie stwarzała problemów, zjadła posiłek oraz przyjęła leki. Po wyjściu współlokatorki do lekarza mieszkanka odebrała sobie życie. Znaleziona została w łazience znajdującej się przy pokoju, w którym mieszkała, pomieszczenie było zamknięte od środka. Personel domu niezwłocznie poinformował o zdarzeniu odpowiednie służby. Po przyjeździe Policji i funkcjonariuszy śledczych oraz złożeniu zeznań, zawiadomiono zakład pogrzebowy.

Według harmonogramu pracy zespołu trzeciego, do którego należała mieszkanka w dniu 29 maja 2018 r. w godzinach od 7⁰⁰ do 19⁰⁰ pracowało trzech opiekunów, jedna pokojowa oraz dwie pielęgniarki. Ponadto od godziny 7⁰⁰ do 15⁰⁰ dyżur pełnił dodatkowo jeden opiekun. Lista obecności pracowników była tożsama z harmonogramem pracy.

(akta kontroli str. 41-52)

Rozkład pracy pielęgniarek, opiekunów oraz pokojowych – grafiki, listy obecności, raporty pielęgniarzkie.

Zespół inspektorów dokonał analizy rozkładu pracy pielęgniarek, opiekunów oraz pokojowych poprzez sprawdzenie list obecności, grafików i raportów pielęgniarzskich za grudzień 2018 r. oraz styczeń i luty 2019 r.

Sporządzaniem grafiku zajmuje się kierownik poszczególnego Zespołu. Dokument jest weryfikowany przez dział kadr pod względem przestrzegania przepisów prawa pracy i bhp. Odpowiednio wcześniej od pracowników zbierane są prośby oraz sugestie dotyczące ewentualnych dni wolnych lub urlopów, które następnie uwzględniane są podczas sporządzania harmonogramu pracy na kolejny miesiąc. Zmiany w grafikach wynikają z nagłych przypadków m.in. urlopów na żądanie, zachorowań pracowników lub opieki nad dziećmi.

Analizując harmonogram pracy pielęgniarek zespół inspektorów ustalił, że zdarzają się sytuacje, iż dyżur nocny nie jest zabezpieczony przez pielęgniarkę lub jedna pielęgniarka zabezpiecza 4 zespoły. Powodem tego są znaczne braki kadrowe na stanowisku pielęgniarki (5 wakatów). Z uwagi na możliwość występowania takich sytuacji zostały opracowane dwie procedury postępowania tj. „*Procedura postępowania w przypadku braku pielęgniarki na dyżurze*” oraz „*Procedura w przypadku zgonu Mieszkańca DPS, gdy na dyżurze nie ma pielęgniarki*”.

Zgodnie z wyjaśnieniem dyrektora dom posiada, „*Procedurę przygotowania i wydawania leków mieszkańcom DPS w Grudziądzu*”. Leki zlecone przez lekarza rodzinnego lub innego lekarza specjalistę podaje mieszkańcom wyłącznie pielęgniarka. Na dyżurach nocnych, nie zabezpieczonych przez pielęgniarkę do dyspozycji opiekunów pozostaje paracetamol i loperamid.

(akta kontroli str. 53-189)

Zespół Terapeutyczno-Opiekuńczy, wskaźnik zatrudnienia.

Odpowiednio do treści §2 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, dom powołuje Zespół Terapeutyczno-Opiekuńczy składający się w szczególności z pracowników domu, którzy bezpośrednio zajmują się wspieraniem mieszkańców. Do podstawowych zadań ZTO należy, opracowywanie i realizacja wraz z mieszkańcem Indywidualnego Planu Wsparcia.

Na podstawie, sporządzonego na potrzeby kontroli, wykazu pracowników domu będących w zespole terapeutyczno-opiekuńczym w Domu Pomocy Społecznej w Grudziądzu dla osób przewlekle psychicznie chorych, stwierdzono, iż w zespole zatrudnionych jest 111 pracowników, w tym 3 wolontariuszy. Większość pracowników domu będących w zespole terapeutyczno-opiekuńczym zatrudnionych jest w dziale usług pielęgnacyjno-opiekuńczych i wspomagających. Pracownicy z działów administracyjno-gospodarczego, finansowo-księgowego czy referatu kadr i płac w większości są również pracownikami pierwszego kontaktu i opiekunami prawnych mieszkańców.

Stwierdzono, że wskaźnik zatrudnienia pracowników Zespołu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy wynosi 0,5 ($109,5 \div 216$) na jednego mieszkańca, a tym samym spełnia wymogi określone w §6 ust. 2 pkt 3 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 190-192)

Zatrudnienie w administracji.

Na potrzeby kontroli sporządzono wykaz pracowników administracji, z którego wynika, iż na dzień 1 marca 2019 r, zatrudnionych jest 26 osób. Z oświadczenia dyrektora domu wynika, iż w latach 2017-2018 nie zostały utworzone żadne nowe etaty w administracji. Zatrudnieni nowi pracownicy byli w efekcie zastępstwa spowodowanego urlopem macierzyńskim lub odejściem pracownika na emeryturę.

Ponadto od 2015 r. liczba osób zatrudnionych w DPS w administracji sukcesywnie maleje. W przeliczeniu na pełne etaty to w 2014 r. to 25,75 w latach 2015 r, 2016 r, to 23,72 oraz w latach 2017 r, 2018r. to 22,50.

(akta kontroli str. 193-212)

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych, zespół inspektorów nie potwierdził zgłoszonych do tutejszego Wydziału nieprawidłowości funkcjonowania DPS w zakresie objętym kontrolą. Analiza dokumentacji wykazała, iż mimo braków kadrowych, grafik pracy opiekunów, pokojowych i pielęgniarek jest planowany w sposób racjonalny.

Poddane analizie dokumenty wskazują, iż dom posiada i stosuje procedury pozwalające w sposób efektywny świadczyć usługi na rzecz mieszkańców. W związku z powyższym zespół nie sformułował zaleceń pokontrolnych.

Na tym protokół zakończono:

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń kontrolerzy poinformowali jednostkę kontrolowaną o przysługujących mu uprawnieniach z mocy przepisów rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.), tj.:

1. Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.
2. Odmowa podpisania protokołu kontroli przez kierownika jednostki podlegającej kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.
3. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole.

4. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.
5. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.
6. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów.
7. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia.
8. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.
9. W razie nieuwzględnienia zastrzeżeń, w całości lub w części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy.
10. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Protokół został sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których po jednym otrzymują:

1. Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Grudziądzu
2. Wojewoda Kujawsko-Pomorski

Podpis Zespołu Kontrolującego

Sławomir Szuster .....

Ewa Głowacka .....

Maria Gierjatowicz .....

Podpis kierownika jednostki kontrolowanej

Pieczęć jednostki kontrolowanej

.....

.....

Miejscowość, dnia .....

Wojewoda Kujawsko-Pomorski